

Zaman Gazetesi

04/12/2012

Herkül Millas

Yunanistan alışkanlıklar yavaştan değişiyor. En başta lüks sayılabilecek masraflar kısıılıyor, bazı satın almalar erteleniyor, zar zor ayakta kalan işyerleri kapanıyor, iki arabanın biri ancak bayramlarda baba köyüne gitmek için kullanılıyor, çocukların harçlığı evde tartışılmaya başlanıyor. Tatilde adalara değil köydeki ecdat evine gidiliyor.

-Üç yıldır Yunanistan dünyanın gündeminde. Ünlü olmuş; aslında “adı çıkmış” demek daha doğru. Şanlı değil zanlı adeta! Ülke iflasın eşiğinde, kimilerine göre çoktan iflas etmiş. İzlemek hem ilginç hem üzücü. İşsizlik, yarından emin olamamanın verdiği tedirginlik, öfke, güvensizlik ve dolayısıyla karamsarlık yaygın, hatta egemen. Alışkanlıklar da yavaştan, ama çok yavaştan değişiyor. En başta lüks sayılabilecek masraflar kısıılıyor, bazı satın almalar erteleniyor, zar zor ayakta kalan işyerleri kapanıyor, iki arabanın biri ancak bayramlarda baba köyüne gitmek için kullanılıyor, çocukların harçlığı evde tartışılmaya başlanıyor, yaşlı emekliler on yıllar öncesinde yaşadıkları gibi yaşamaya çalışıyor, işsizler aileye daha bir yaslanıyor, gençler dedelerine yurtdışında nasıl iş tuttuğunu soruyor, tatilde adalara değil köydeki ecdat evine gidiliyor.

Bunlar günlük yaşamla ilgili değişiklikler. Bir de algı dünyası var: İlgiyi çeken, konuşulan, düşünölen, dikkati üzerine çeken nedir? Bu alandaki değişiklikler ne yöne gidildiğinin de bir işareti. Bu işaretlerin kimisi olumlu, kimisi değil. Bunları beş temel değişiklik olarak görüyorum: 1- Saymasını öğrenmek, 2- Kazanılmış hakların yok olması, 3- Politika dünyasının ağır yara

alması, 4- İrkçılığın güçlenmesi ve 5- Şiddetin tartişılıyor olması. Bunlara daha yakından bakalım.

Sayıların varlığını ve saymasını öğrenmek ateşi bulmak gibi önemli bir keşiftir. On yıllarca Yunanistan haber bültenlerinde sayılar pek duyulmazdı. Gelirler, giderler, bütçe açıkları, borçlar sayılarla ifade edilmezdi. Siyasilerin yarışı hangisinin halka daha yakın olduğu konusuna odaklanırdı. Kimlerin ücretlere zam yapacağı, kimin daha çok kimseyi memuriyete alacağı, kimin hangi iş kollarını kredilerle destekleyeceği, hangi alanlarda devletin işletmeler açacağı, devletin halktan yana ne tür destek sağlayacağı çok konuşulurdu ama bunların kaç para ile yapılacağı pek konuşulmazdı. Hele paranın nasıl sağlanacağı ya hiç konuşulmazdı veya "vergi kaçakçılığı önlenecek" gibi soyut bir Şey söylenirdi. Niyet temeldi. Niyet halktan yana idiyse, baştakiler de iyi sayılırdı.

Őimdilerde ise haber bültenleri sayılardan dolayı dinlenemez oldu: Bütçe açığı bu ay Őu kadar; işsizlik bu kadara çıktı; vergilerin Őu kadar artmaması için ya Őu kadar memurun işine son verilecek veya Őu kadar emeklinin maaşına Őu kadar kısıntı yapılacak; eğer Őu adada Őu kadar bin kör yerine bu sayının yalnız yüzde 10'u olan gerçek körlere özürlü maaşi verilseydi Őu kadar kreşin Őu kadar çalışanın işine son verilmezdi... Faiz oranları, "troykanın" istediği kesintiler, dış borç açığı, emeklilik yaşi kaç yıl artırılırsa sosyal sigorta kaç yıl daha ayakta kalabilir, satışa çıkarılacak kaç devlet taşınmazı kaç memur maaşına eşittir gibi konular hep sayılarla ifade ediliyor. Haberleri izlemek hem zor, hem de sıkıntılı. Ama çok olumlu bir gelişme sayılmalı, saymayı öğrenmiş olmak.

İkinci büyük değişiklik "kazanılmış hak" diye bilinen durumların pek kazanılmamış olduklarının öğrenilmesidir. Özellikle devlet sektöründe çalışanlar – özel sektörde çalışanlar zaten bunu az çok biliyordu – tabu sayılan maaşların ve hele göstermelik fazla mesai ile sağlanan gelirin kesintiye uğrayabileceğini birden gördüler. On yıllarca gelirlerinin enflasyondan daha büyük bir hızla artacağına, hiç azalmayacağına inananlar bunun böyle olmadığını, içinde yaşadıkları sistemin kapitalist olduğunu, piyasanın iniş çıkışlarını izlediğini anladılar. Anlamamış olanlar bile bunu hissetmiş olmalı. Pazar ekonomisinin neden olduğu güvensizliğin memurlara da dokunabileceğini gördüler. Bu büyük uyanıştır; hoş bir hayalin sonu da.

Politika dünyasının ağır yara alması, ırkçılığın güçlenmesi ve Şiddetin tartişılıyor olması iç içe geçmiş, birbirini besleyen üç gelişmedir. Kötü yönetim sonucu siyasiler prestij kaybetti. Aslında rezil oldular demek daha doğru. Kamuoyu yoklamaları seçmenin hiçbir politikacıya güvenmediğini gösteriyor. En başarılı siyasetçi bile halkın ancak yüzde 20 oranında güvenine sahip. Bu olumsuz gelişmenin sonucunda "sistem" dışı sayılan aşırı sağ, birden, kendini siyaset meydanında hissettirdi. Hrisi Avgi (Altın Şafak) "hücum tugayları" ile yabancı işçilere saldırmaya

başladı. Ama için üzücü yanı, devletin boş bıraktığı “asayiş” alanını dolduruyor olmaları. Yıllarca kaçak yabancı işçi konusunda pek bir şey yapmamış olan devletin görevini üstlenir oldular. Birkaç haftada döverek, bıçaklayarak, hatta öldürerek kentlerin meydanlarını yabancı işçilerden “temizlediler”. Sık sık halkın da bu güç gösterilerine destek verdiği görüldü. Son aylarda (kamuoyu araştırmalarına göre) oylarını artıran tek güç bu Nazi görünümlü “siyasi” harekettir.

Yunanistan'da aşırı sağ bilinmeyen bir şey değildi. Ama güç kullanarak devlet rolünü üstlenen “tugaylar” birçok insanda şok etkisi yaptı. Hükümet şimdi bu kaçak işçiler konusunda kolları sıvadı. Kamplara doldurmaya başladı. Ancak Altın Şafak “hizmetlerini” karşılıksız sunmaya devam ediyor. Gazeteden öğrendiğime göre, rüşvet isteyen doktoru hastane müdürüne şikayet eden, “sen de dava et” diye müdür başından def edince, şikayetçi Altın Şafak'a başvurmuş; iki gün sonra doktoru yara bere içinde hastaneye yatırmışlar.

Şiddet olayları son günlerde çok tartışılıyor. Herkes karşı. Ama yorumlar çok farklı. Kimileri yalnız Nazi şiddetine karşı çıkarken, bir kesim de şiddetin renginin pek fark etmediğini söylüyor. Son yıllarda, yasaları hiçe sayarak, yol kapatan, etrafı yakıp yıkan, paralı geçitlerde bedava geçen, “sağcı” tiyatro oyunlarını basıp oynatmayan, işyerlerinde çalışmak isteyenleri kovalayan ve döven, üniversiteleri basıp hocaları tartaklayan, rehin olarak alıkoyan, hatta tuğla örüp kapılarını kapatan, bakanlıkları ve başka devlet binalarını işgal edenlerin de şiddeti meşrulaştırdıklarını iddia ediyor. Ben de öyle düşünüyorum. “Amaçlar farklı” diyenlere, karşı taraf, “ama taktikler aynı” diyorlar. Kaldı ki her iki taraf da bir bakıma aynı biçimde kendini “iyi niyetli” sayıyor: Biri “daha eşitlikçi bir düzen” için, ötekisi “vatanın çıkarı” için mücadele ediyor.

Bu kriz musibeti herhalde nasihatlerden iyidir. Bu değişiklikler ve yeni öğretiler uzun sürede yararlı olacak. Hatta başka ülkelere ve halklara yararlı ders gibi bir işlevi de olabilir.